

LINDA ÅGREN

SIDAN 1

Mytiska väsen – Sjöjungfrur

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Detta är en faktabok om vattenväsen. Här kan du läsa om den första sjöjungfrun Atargatis som råkade döda herden hon var kär i. För att inte ta sitt liv i sorgen förvandlade de andra gudarna henne till en sjöjungfru. Under antiken i Grekland trodde man på havsguden Poseidon. Han kunde skapa nya källor och rent vatten men han kunde också orsaka torka, översvämningar och jordbävningar.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer. (SV åk 4–6)
- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV åk 4–6)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva enkla texter. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel bilder och grafiska modeller. (SV åk 4–6)
- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt och ställa frågor. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

BOKFIKA

Ställ till med en bokfika i klassen när ni har läst färdigt *Mytiska väsen – Sjöjungfrur*.

Inför bokfikan

Träna på att följa instruktioner i form av ett recept. Välj ett recept på en enkel kaka, till exempel muffins eller chokladbollar. Låt eleverna arbeta i bakgrupper och hjälpas åt.

Under bokfikan

Ni fikar, diskuterar boken som ni har läst och skriver protokoll. Vad tycker ni om boken? Vad var bra? Vad var mindre bra? Vad var särskilt intressant i boken? Kände ni igen något av det som stod i boken? Dök det upp några funderingar/frågor när ni läste boken? Lärde ni er något nytt?

Fortsättning på bokfika

Bokfika är en trevlig aktivitet att göra några gånger varje termin. När man samlas till bokfika behöver det inte vara för att alla har läst samma bok, det kan även vara ett forum för boktips. Bestäm ett datum då alla ska ha läst ut var sin bok och vara redo att berätta lite om den för sina klasskamrater. Vid bokfikan får eleverna tips på bra böcker som väcker intresse. Målet är att skapa läslust i gruppen.

KARUSELLEN

I denna kooperativa struktur får eleverna i grupper chans att diskutera och utbyta kunskaper.

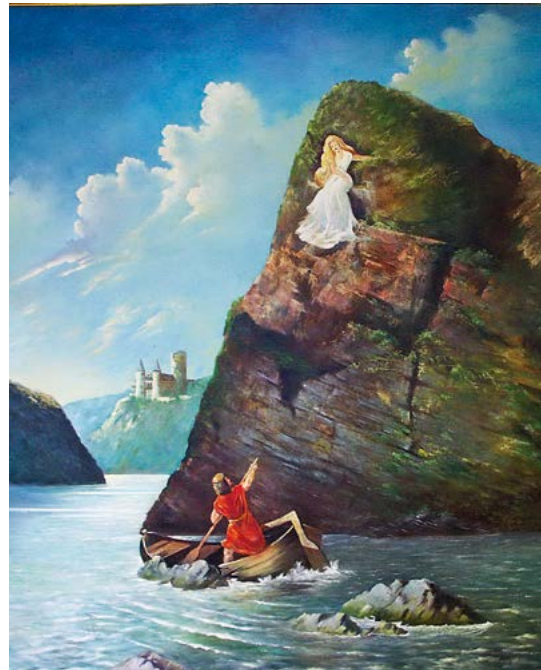
- Lägg ut fyra olika bilder med rubriker på olika platser i klassrummet.
- Dela in klassen i smågrupper som sedan placeras ut vid bilderna.
- Under en liten stund ska grupperna diskutera och skriva upp det de har lärt sig som passar till bilden och rubriken.
- Efter en stund roterar grupperna och hamnar framför en ny bild. Eleverna läser först vad föregående grupp har skrivit och sedan diskuterar de vidare vad de kan bidra med. Upprepa roteringen.
- Avsluta med att lyfta gruppernas gemensamma kunskaper kring de olika områdena.

Förslag på fyra bilder med rubriker:

Havets gud

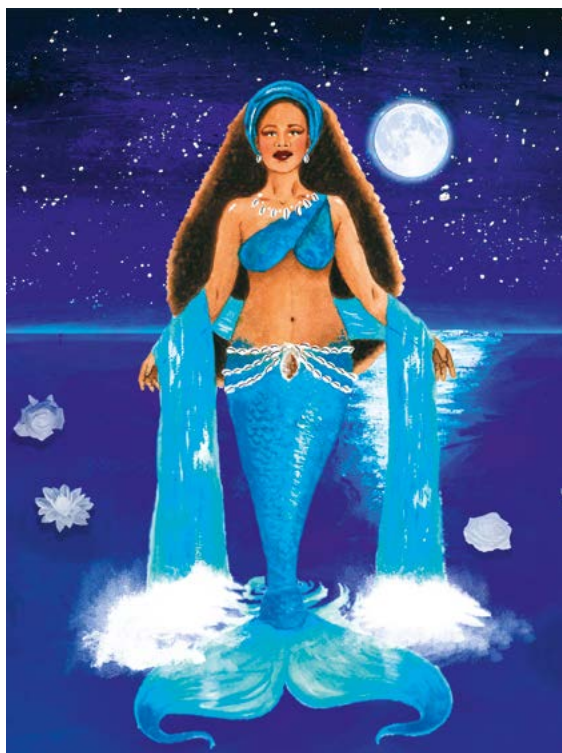

Sirener

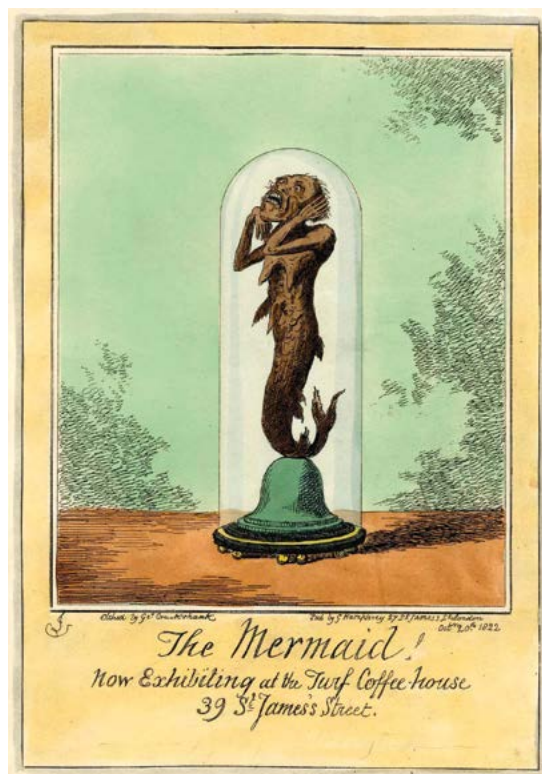

Yemaya

Falska sjöjungfrur

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad är en sjöjungfru?
En sjöjungfru är till hälften människa och till hälften fisk.
2. Var kan man se sjöjungfrur idag?
De finns i filmer, böcker, leksaker och på kläder.
3. Vem är den mest kända sjöjungfrun idag?
Det är Ariel från filmen Den lilla sjöjungfrun.
4. Vilken bok baseras filmen *Den lilla sjöjungfrun* på?
På HC Andersens saga från 1837.
5. Var kommer den äldsta berättelsen om sjöjungfrur ifrån?
Den kommer från Mesopotamien.
6. Var låg Mesopotamien?
Det låg mellan floderna Eufrat och Tigris.
7. Vem var Oannes?
En fiskman som steg upp ur havet när solen gick upp och delade med sig av sin visdom till människorna. När solen gick ner dök han tillbaka i havet.
8. Vem var Atargatis?
Det var en gudinna som blev kär i en herde.
9. Varför blev hon förvandlad till en sjöjungfru?
Hon råkade döda herden hon älskade och blev så ledsen. Hon försökte ta sitt liv. Gudarna lät henne inte dränka sig utan förvandlade henne till en sjöjungfru.
10. Vilken havsgud trodde man på under antiken?
Man trodde på havsguden Poseidon.
11. Hur styrde han över havet?
Han styrde med sin magiska treudd.
12. Vad kunde han göra med sin magiska treudd?
Han kunde skapa nya källor och rent vatten. Men han kunde även orsaka översvämningar, torka och jordbävningar.
13. Vilket ord använder man för sjöjungfrur på många olika språk?
Man använder ordet "siren".

14. Varför hoppade sjömännen överbord och drucknade när de såg en siren?
För att de blev förtrollade av sången som hon sjöng.
15. Varför orsakar sirenen Lorelei många olyckor på floden Rhen?
Hon sitter på klippan och sjunger så att många sjömän kör på grund.
16. Hur såg tavlor av sjöjungfrur ut på medeltiden?
På tavlorna hade sjöjungfrurna ofta en spegel i den ena handen och en kam i den andra.
17. Var såg Christoffer Columbus sjöjungfrur?
Han såg tre stycken på Haiti.
18. Varför blev Columbus besviken när han såg dem?
De såg inte ut som på målningarna han hade sett.
19. Vad var det troligtvis Columbus såg istället för sjöjungfrur?
Han såg sjökor.
20. Hur kan sjöjungfrur i Skottland vara?
De kan vara både onda och goda.
21. Varför tog familjen Knockdolion bort stenen utanför sitt hem?
Deras nyfödda barn kunde inte somna eftersom sjöjungfrun satt på stenen och sjöng.
22. Vad gjorde sjöjungfrun när hon blev rasande på familjen Knockdolion?
Hon la en förbannelse över familjen. Vaggan välte och bebisen dog.
23. Vem är Yemaya?
En vattengudinna. Det sägs att hon är mor till alla människor.
24. När ber folk till Yemaya?
De ber till henne när de vill ha beskydd, kärlek eller tröst.
25. Vad ger folket till Yemaya som offergåvor?
De ger henne vattenmeloner, vita blommor och snäckor.
26. Hur ser Vishnu ut inom hinduismen?
Vishnu har många olika former. Ibland har han fiskstjärt och kallas då för Matsya.
27. Vad gjorde Matsya en gång?
Matsya räddade världen från en översvämning.

28. Varför sydde japanska fiskare ihop fiskstjärtar med apor på 1800-talet?
På så vis såg det ut som mumifierade sjöjungfrur. De japanska fiskarna tjänade pengar på dem.
29. Vad hette den mest kända falska sjöjungfrun?
Den hette Fiji-sjöjungfrun.
30. Var visades Fiji-sjöjungfrun upp?
Den visades bland annat upp i New York och London.
31. Vad är en mumifierad kropp?
Det är en död kropp som bevaras så att den inte förstörs.
32. Vilken huvudstad har sjöjungfrun som symbol?
Det har Warszawa, Polens huvudstad.
33. Varför håller Syrenka i ett svärd och i en sköld?
För att försvara landet om det blir krig.
34. Vad är mermaiding?
En hobby där man simmar med en sjöjungfrufena.
35. Vad kan man göra när man jobbar som sjöjungfru?
Man kan uppträda på shower och simma i akvarium bland stora fiskar.
36. Vad är sjöjungfruns kam gjord av?
Den är gjord av fiskben eller en snäcka.
37. Vad kan hajarnas äggkapslar kallas för?
De kallas ibland för sjöjungfruns handväskor.
38. Vad trodde man förr i tiden om kvinnor som dränkt sig i Ryssland?
Ryssarna trodde att kvinnorna blev till sjöjungfrur med långt grönt hår och att de kunde förvandla sig till bland annat ekorrar.
39. Vad är selkies?
Selkies är unga kvinnor som förvandlar sig till sälar med hjälp av sälskinn.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

40. För hur länge sedan skrev HC Andersen sagan *Den lilla sjöjungfrun*?
Den skrevs för 186 år sedan.
41. Hur länge varade medeltiden?
Medeltiden varade i 1 000 år.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

42. Varför tror du att Poseidon ville skapa torka, översvämningar och jordbävningar?
Eget svar.
43. Om du var en havsgud, vad skulle du vilja ha för krafter? Motivera.
Eget svar.

SANT ELLER FALSKT

Skriv meningarna i rätt ruta.

Sant

- En sjöjungfru är till hälften människa och till hälften fisk.
- Den mest kända sjöjungfrun är Ariel från filmen *Den lilla sjöjungfrun*.
- Atargatis var en gudinna som blev kär i en herde.
- Sirener är ett annat namn för sjöjungfrur.
- Columbus blev besviken när han såg sjöjungfrur på Haiti.

Falskt

- "Den lille havfrue" sitter på en sten i Stockholm.
- HC Andersen är en norsk författare som 1837 skrev *Den lilla sjöjungfrun*.
- Under medeltiden i Grekland trodde man på havsguden Poseidon.
- Familjen Knockdolion i Skottland förlorade sitt barn när en sjöjungfru kastade en sten på barnet.
- Man kan be till Yemaya när man vill ha pärlor och snäckor.